

Kopsoli

LATVIJAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBAS IZDEVUMS

2004. gada maijs

www.lns.lv

Nr. 11/12 (857/858)

Aktualitāte

Arī LNS ieiet Eiropā

Ilze Kopmane

LNS viceprezidente **MARUTA PITERNIECE** tikai pirms nedaudz dienām ielidoja Latvijā no Īrijas. Var teikt, viņa bija pirmā LNS biedre, kura devusies pretī Eiropai pāri jaunajām, atvērtajām robežām. Turklāt piedalījies ļoti nozīmīgā pasākumā. Par to daži jautājumi viņai!

No 5. līdz 10. maijam jūs uzturējāties vienā no Eiropas Savienības valstīm — Īrijā. Ko darījat šajā zemē?

Mūsu savienība saņēma uzaicinājumu ierasties Eiropas nedzirdīgo organizācijas (EUD) Asamblejā Īrijas galvaspilsētā Dublinā. Tas notika sakarā ar LNS lūgumu uzņemt mūs šajā organizācijā.

Kas bija izšķirošais šī lēmuma pieņemšanā?

Protams, tas, ka Latvijas valsts noteikti tad jau gāja uz mērķi — iestāties Eiropas Savienībā. Notika priekšdarbi, referendumā pilsoņi nobalsoja «par». Tāpēc arī ar LNS Dome svētību 2003. gada decembrī nolēmām «iziet Eiropā» un ciešāk sakontaktēties ar turienes nedzirdīgo organizācijām. Likās, ka šis ir viens no īsākiem ceļiem.

Kā noritēja uzņemšanas procedūra?

LNS nosūtīja uz Eiropas organizāciju visus pieprasītos dokumentus. Tos tur izskatīja šīs organizācijas Birojs, kas nolēma: varam būt tās biedri. Un pēc tam šo lēmumu nodeva apstiprināšanai savā Asamblejā (apmēram tas pats, kas ir mūsu Dome).

Nu, lūk, šī Asambleja notika Dublinā, un tajā vajadzēja būt klāt mūsu LNS pārstāvim. Šis gods tika uzticēts man.

Vai uzņēma vairāku valstu nedzirdīgo organizācijas?

Bez mūsu LNS vēl 4: no Polijas, Maltas, Slovēnijas, Ungārijas.

Uzņēma visus, kas bija to vēlējušies. Mums neko neprasīja, ātri nobalsoja «par», tikpat ātri nosprieda, ka «jaunie» pirmos trīs gadus maksās samazinātu biedru naudu (500, 1000, 1500 eiro).

Tā arī mēs nonācām Eiropā, un varam LNS vēsturē ierakstīt vēl vienu nozīmīgu datumu — 8. maiju, kad tikām uzņemti EUD.

Vai bija kādi pārsteigumi, atšķirības?

Nobrīnījos, cik viegli un pavisam notiek balsošana. Paprasta, kas «par», uzmet skatienu un bez skaitīšanas secina, ka lēmums apstiprināts ar balsu vairākumu. Nemaz neprasa, kas «pret» vai atturas. Kaut kas tāds pie mums nav iedomājams!

Kādus jautājumus vēl apsprieda?

Iebalsoja vienu portugāļieti Birojā, nedaudz pamainīja Statūtus, atskaitījās par finansēm. Bija arī priekšlikums no Spānijas — jāorganizē EUD seminārs par invalīdu cilvēktiesībām utt.

Vai izdevās sakontaktēties ar citu valstu pārstāvjiem?

Plašākas sarunas neizvērsās, jo traucēja valodas nezināšana. Asambleja notika starptautiskā zīmju valodā, bet ārpus tās katrs runāja «savā mēlē». Tomēr šo to izdevās uzzināt — par Nedzirdīgo jauniešu Eiropas organizāciju (centrs Holandē), par skaistumkursu jūlijā Prāgā, vasaras nometni Dānijā utt.

Ziņojumi par pasākumiem citās valstīs arvien biežāk pienāk arī LNS un Internetā, jo nu jau mēs esam Eiropas aprītē. Atliek vien novēlēt: lai mums visiem tur veicas! ♦

Šajā numurā

1. lpp. Nupat no Īrijas galvaspilsētas Dublinas atgriezusies LNS viceprezidente **Maruta Piterniece**. Ko viņa tur darīja? Lasiet intervijā!

2. lpp. Nedzirdīgo jaunās paaudzes izglītošanās iespējas un vajadzības — kā tas bija agrāk, kā šodien? Rakstiet mums arī jūs!

3. lpp. Tavs palīgs — tulks. Vērojumi, secinājumi un ieteikumi tiem, kas kārto lietas ar tulku palīdzību.

Attēlā: tulki Liepājas festivālā.

4. lpp. Mūsdienu tehnoloģijas piedāvā arvien lielākas iespējas komunikācijas un izziņas sfērā. Par to E. Vorslova un B. Bicēnas sagatavotajos materiālos. Lasiet, izmantojiet!

5. — 6. lpp. Speciālajā pielikumā «Eiropa — mūsu mājas» mūsu jaudis dalās pārdomās par savu izvēli — būt Eiropā. Kas padarīts, kas jādarā — ES problēmas un risinājumi.

7. — 8. lpp. Mazs cilvēks iziet dzīvē — un blakus viņam vienmēr Māte. Kā viņu nosargāt, ko dot līdzī, lai dzīve viņu nemētā kā skaidu? Intervijas ar divām Mātēm. Attēlā — Madara un Mai-ris Birmaņi.

9. lpp. RSK «Nedzirdīgo sports» konference A. Bergmaņa darbu novērtē ar «labi» un atkārtoti ievēl viņu par priekšsēdētāju.

Kas, kur, kad sportā turpmāk? Ieskatieties!

10. lpp. Īstenībā visa mūsu Dzīve ir liels projekts. Jo tālāk Eiropā, jo vairāk projektu. Par to šajā lappusē. Arī miji un īpaši sveiciens jubiliāriem. Dažādas ziņas.

KC «Rītausma» aicina

28. maijā pl. 18
Koncertizrāde

Kuldīgas festivālam
sagatavotā programma.
Izmantojiet šo izdevību.
Iaipni lūdzam!

Uzmanību!

LNS 9. pašdarbības
mākslas festivāls

«Kurzemes sirds» notiks
5. jūnijā pl. 13 Kuldīgā,
Kultūras centrā,
Raiņa ielā 21. Noslēguma
pikniks Vārmē (ar
groziņiem)

«Nāc līdzās»

Svētdien, 25. aprīlī, divpadsmit Rīgas nedzirdīgo bērnu internātpamatskolas skolēni kļuva par festivāla «Nāc līdzās» laureātiem, kā balvu saņemot diplomus, piemiņas veltes un iespēju piedalīties Latvijas TV lielajā Ziemassvētku eglē.

Šajā festivālā piedalījās arī skolotāji: Velga Lielnora, Inguna Poga, Ilze Sala, Uldis Ozols un Inguna Krama, kuri pateicas par sadarbību un atbalstu

dalībnieku vecākiem, tēpu autoriem — skolotājai Raitai Stepānei.

Liela pateicība festivāla organizatoriem «Festivālu fondam», «Mārtiņa fondam». ♦

Attēlos: festivāla «Nāc līdzās» laureāti: (augšējā) Natālija Garbrēdera, Marija Orehova, Ritvars Otto, Māris Meirāns, Gatis Kļaviņš, Madara Indriksone un (attēlā pa kreisi) — Varis Salmiņš, Annija Omanbriede — Ivane, Juta Skudra, Līga Dirnēna, Edgars Celmiņš, Evija Veidemane.

Atsauksme

Lai būtu pilnvērtīga dzīve

Jadvīga Bočkāne

Lasot «Kopsoli» Nr. 7/8 rakstu par bērnu izglītību skolās, nevaru palikt maļā un vienaldzīgi vērot, kas notiek mācību procesā. Nolēmu dalīties savās pārdomās.

Ir prieks, ka daudzi cilvēki domā un diskutē par šo jautājumu. Novērojami dažādi viedokļi attiecībā uz to, vai skolās mācību stundās lietot zīmju valodu vai labāk izmantot orālo metodi.

Lai gan valsts mērogā zīmju valoda atzīta par nedzirdīgo dzimto valodu, tomēr, pēc manām domām, to nevajadzētu tik tieši attiecināt uz skolēniem mācību procesā. Jau no paša sākuma viņiem pēc iespējas labāk būtu jāiepazīstas ar latviešu valodas attīstības pamatlukumiem: jāiemācās teikt vārdus skaņu valodā, no vārdiem veidot teikumus, nolasīt citu sacīto no lūpām. Tas nepieciešams tāpēc, ka zīmju valodā daudz kas «pazūd» — piemēram, palīgvārdi, tāpat tiek «apēstas» galotnes, un tas bremzē skaņu valodas un domāšanas pareizu attīstību. Zīmju valodā runājošais bieži pārlec no vienas domas uz otru, daudz ko izlaiž, tāpēc bieži rodas neskaidrības un pārpratumi.

Agrāk mums liecībās bija atzīmes arī par latviešu valodas izrunu un nolasīšanu no lūpām. Domāju, ka arī tagad vajag tam

pievērst lielāku uzmanību nekā zīmju valodas izkopšanai un ieviešanai mācību stundās. Vēlams zīmju valodu pielietot kā palīgīdzekli ārpusstundu nodarbībās, izskaidrojot nesaprotamo mācību vielu.

Neaizmirsīsim, ka mēs, nedzirdīgie, esam ļoti, ļoti maza sabiedrības daļa, tāpēc mums grībot negribot jāpielāgojas vairākumam, t. i., dzirdīgo videi, nevis otrādi. Jāmācās pēc iespējas skaidrāk runāt, sakarīgi domāt, prast pamatot savas domas, nolasīt no lūpām. Tā vienkārši ir šīs dzīves nepieciešamība.

Lai zīmju valodas lietošana kā dzimtās valodas nepieciešamība stājas spēkā pēc skolas beigšanas. Ļoti atbalstu, ka vajag tulkus nedzirdīgiem studentiem, tiesu darbos, TV pārraidēs u. c. svarīgos jautājumos. Bet jābūt arī pašiem spējīgiem risināt savas problēmas, jo tulki nevar katram ik uz soļa palīdzēt. Tad rezultātā var iznākt tā, ka — cik nedzirdīgo, tik tulku. Tas nebūtu normāli!

Daudzi sūdzas, ka grūti iet darba tirgū — darba devēji nav pretimnākoši, bieži aizbildinās, ka brīvu vietu nav. Arī viņus var saprast. Reti kuram pietiks pacietības visu laiku skaidrot uzdevumus rakstiski, minēt, ko gan nedzirdīgie vēlas jautāt, šifrēt reizēm visai nesakarīgas domas? Tāda ir rūgtā dzīves patiesība.

Tāpēc skolām jāgatavo bērni pilnvērtīgai dzīvei sabiedrībā, kurā vairākums ir dzirdīgu cilvēku, kas neprot zīmju valodu un to arī nekad neiemācīsies.

Arī nedzirdīgo bērnu vecākiem vajadzētu nopietni apsvērt, kas bērniem svarīgāks turpmākajā dzīvē: vai vieglākais ceļš

— apgūt zināšanas zīmju valodā, vai arī grūtākais ar orālās metodes palīdzību apgūt skolas programmu. Pēdējais noteikti mazinās rūpes par bērnu dzīvi nākotnē.

Pilnīgi atbalstu Rīgas nedzirdīgo bērnu skolas direktores V. Kaniņas nostāju šai jautājumā par orālo metodi.

Atziņas par zīmju valodas nepieciešamību skolās mēs esam aizguvuši vairāk no Zviedrijas. Bet vajadzētu pētīt arī, kā bērnu māca citās valstīs: piemēram, Vācijā, Dānijā, Krievijā u. c. Varbūt tur ir labākas metodes?

Darīsim kaut ko, lai mūsu jaunajai paaudzei, par spīti dzirdes trūkumam, būtu pilnvērtīga dzīve ne tikai savā ģimenē, bet gan visā sabiedrībā! ♦

Pateicības

Izsakām lielu prieku par **Surdotehniskās palīdzības centrā** saņemtajiem pulksteņiem — vibratoriem. Turklāt bez maksas! Tie mums ļoti noderēs. Paldies finansētājiem, gādātājiem un devējiem.

N.Lukins, V. un A.Gobiņi, A. A. un G.Rubeņi, M.Valaine, V.Drozda, S.Cakuls, I.Utrecka

Latvija ir visskaistākā zeme pasaulē — tāda bija mūsu visu pārliecība, atgriezoties no izbraukuma dabā Cēsu apkaimē, ko par godu Darba svētkiem organizēja LNS valdes grupas vadītāja **Brigita Aldersone** ar saviem palīgiem. Lai viņiem arī turpmāk pietiek radoša izdoma, pacietība un izturība grupas pasākumu organizēšanā.

Anna Bogdanova

Tavs palīgs — tulks

Dzīves ceļos līdzī staigājot

Ilze Kopmane

Kaut arī tulka pienākums ir tikai un vienīgi tulkot, tomēr cilvēks nav mašīna, kam piespiež podziņu un mehānisms sāk darboties, izpildot tikai vienīgo ieprogrammēto podziņu. Gribot negribot tulkam nākas diendienā caur sevi izlaist veselū emociju, domu, sajūtu gammu. Tik daudz citu dzīves ceļos līdzī iet, tik daudz likteņos, notikumos ielūkoties — tā ir tulka darba neatņemama daļa.

Tā arī veidojas darba gaitās gūtās atziņas un vērojumi, kas varbūt noderētu kādam. Labāk taču mācīties no citu kļūdām nekā savējām, vai ne? Te, lūk, dažas pierakstītas tulka atziņas.

Tiesāšanās

Ir jau cilvēki, kuri laimīgi nodzīvo mūžu, nesaskaroties ar tiesu iestādēm. Tomēr daudziem nākas to darīt, un ne jau vienmēr tāpēc, ka kaut kur vainīgi.

Mantojuma lietas — gan vienkāršas, gan sarežģītas. Nedzirdīgajiem to risinājumu ļoti apgrūrina fakts, ka par lieciniekiem var būt tikai dzirdīgie cilvēki. Cik reizu nācies lūgt pat LNS darbiniekus, lai izlīdz nepieciešamības gadījumos!

Tā ir klaja viņu cilvēktiesību diskriminācija. Kāpēc gan nedzirdīgs cilvēks nedrīkst būt liecinieks? To nosakot likums. Bet šādi netaisnīgi likumi ir jāgroza, un par to līdz pozitīvam galam jāiestājas Nedzirdīgo savienībai visās instancēs.

Nākamais vērojums — par testamentiem. Ja ir vairāki mantinieki, tad tas nav risinājums. Testamentu, tāpat kā dāvinājumu, ja tas sastādīts par labu tikai vienam mantiniekam no vairākiem, pārējie var apstrīdēt tiesā. Un iznākums var arī nebūt tāds, kā to vēlēties mantas atstājējs. Ja ir stingrs nodoms, tad labāk kārtot pārdošanas — pirkšanas darījumu, kas vairs nav apstrīdams. Te vēl vietā atgādināt — visus dokumentus pirms parakstīšanas rūpīgi izlasiet, pirms kaut ko parakstiet. Labāk pajautāt vēlreiz nekā palikt neskaidrībā.

Laulības šķiršana — iemesli var būt visdažādākie. Kā likums, izjūk lielākā daļa laulību, ja precējušies nedzirdīgie un dzirdīgie.

Tam seko otra tendence — vecāku jaukšanās jauno ģimenēs, it īpaši kopā dzīvojot vecākajai un jaunākajai paaudzei. Nekas labs nav gaidāms, lai cik jauks cilvēks arī būtu katrs atsevišķi.

Mazāk šķiras neuzticības dēļ, jo ne-

*Dace Pīterniece:
«Tulks nav ne
tiesnesis, ne
brīnumdaris — tikai
nedzirdīgā «ausis»...»*

dzirdīgo sabiedrība ir tik kompakta un šaura, ka katrs ārpuslaulības sakars ātri vien kļūst zināms un ieinteresētā pusīte parasti sāk enerģiski rīkoties, lai «nostopētu» šādas attiecības jau sākumā.

Raksturu nesaderība — parasti rodas tad, ja viens dzīvesbiedrs ir ar plašāku redzesloku, dziļāku interesi par visu, labāk izglītots. Tas tad izvirzās par līderi, uzņemas ģimenes vadību. Ne vienmēr to vēlas un tam ļaujas otrs dzīvesbiedrs. Sākas strīdi, pārmētumi, asumi, kas galu galā arī noved pie šķiršanās.

Esot šādās laulību šķiršanas sēdēs, secinājums un ieteikums: izrunājiet savas lietas mājās, vienojieties par visu, kas seko attiecību saraušanai, — par bērnu un mantas sadali, materiālām prasībām utt. Neviena tiesa to neizdarīs labāk, jo tie tiesneši taču jūs redz pirmoreiz un nezina visus apstākļus. Nemazgājiet tur savu netīro veļu — tam nav nekādas nozīmes. Ejiet ar skaidru priekšlikumu — vēlamies to un to, tā un tā. Garas runas tiesā tikai visus nogurdina un saērcina. Pie tam izklausās visai nožēlojami.

Tāpēc — ja nemācējāt sadzīvot, tad vismaz ar godu izšķīrieties. Šķiršanās tagad izmaksā dārgi — līdz pat 70 LVL.

Sadzīves nebūšanas

Par bērniem — daudzkārt nākas uzklaut nedzirdīgo vecāku žēlības par sa-

viem dzirdīgajiem bērniem: neklausot, nesaprotot, nepalīdzot... Lai arī cik savādi tas būtu, bet daudreiz tā pamatā ir — skaudība. Daži nedzirdīgie vecāki nevis priecājas par to, ka viņu bērns dzird, bet gan viņu apskauž, sak, jā, tev jau labi, tu dzirdi... Un bērns it kā sāk justies vainīgs, ka viņš, lūk, dzird.

Šādi vecāki nemitīgi žēlojas par bērnam «atdoto mūžu», grūto dzīvi, sabeiģto veselību, pieprasa atlīdzību par to utt.

Sāpīgi, ka daži rīdzinieki, kuri varētu būt kopā ar saviem bērniem katru vakaru, cenšas tos uz vairākām dienām atstāt bērnudārzos vai internātskolā. Paldies Dievam, Rīgas skola nolēmusi šādu praksi pārtraukt un internātā neturēt bērnus, kuriem vecāki dzīvo Rīgā.

Par savu otro pusi — līdz tiesai neaiziet, bet nāk pie tulka stāstīt, žēloties viens par otru. Viņa, lūk, tāda un šitāda, bet viņš — ak, tu Dievs — nu pēdējais, vissliktākais cilvēks. Tad nu tiek piesaukti grēki 15 — 20 utt. gadus atpakaļ. Reizēm jābrīnās, kāpēc tad abi vēl turas kopā!

Nu ko gan tur kāds no malas var darīt. Jā, tulks reizēm tiek uzskatīts gan par vistaisnāko tiesnesi, gan brīnumdari, kas visu nokārtos un noliks savā vietā «pa plauktiņiem». Tā tas nekad nebūs, neceriet.

Citas problēmas

Pilsonības iegūšana — smags jautājums, kas arī jārisina valdības un LNS līmenī. Nevar prasīt nedzirdīgam cittautietim kārtot latviešu valodas eksāmenu. Zināmi tikai pāris gadījumi, kad tas izdevies. Bet pilsonību iegūt vēlas krietni vairāk.

Darbā iekārtošanās — grūti to izdarīt bez paziņām un ieteikumiem. Reizēm nepieciešama pacietība mēnešu un pat gadu garumā. Sludinājumi, darba piedāvājumi atiecīgos kantoros maz ko līdzēs.

*LNS sistēmā dažādās Latvijas pilsētās
strādā 14 tulki. E.Vorslova foto*

No kreisās: Ainārs (Liepāja), Gunta un Ārija (Rīga), Ina (Ventspīlī), Zane (Kuldīgā), Gunta (Smiltene).

Dzīves ceļos līdz staiģajot

Sākums 3. lpp.

Pa telefonu neko nav iespējams sarunāt: kā darba devējs uzzina par nedzirdību, tā ātri vien «kratās» vajā.

Vienīgā izeja — jāiet pašiem uz vietas un jāmēģinā ar savu stāju, uzvedību, izskatu pierādīt, ka viss būs kārtībā un spēsiet gan sekmīgi strādāt, gan saprasties ar citiem dzirdīgiem kolēģiem.

Vēl grūtāk ir kaut ko panākt, ja cilvēks vēlas strādāt ārzemēs. Arī tur attieksme ir dalīta — it kā jā, it kā nē. Tomēr daudzi fakti liecina, ka mūsējie labi strādā arī svešās zemēs.

Pie viena atgādinājums — prasiet saviem darba devējiem līgumus, vienojoties par noteikumiem rakstiski. Ja paliksiet bez algas, tad nekāda tiesa nelīdzēs bez darba līguma.

Par precēšanos — pēdējos gados modē nāk līgavaiņu meklēšana ārzemēs, it īpaši jauno meiteņu vidū, izmantojot datorierīces (caur e — pastu). Tā jau aizpēcējušās prom vairākas meitenes, un, jāteic, ka visumā laimīgi. Tas, iespējams, notiek

tāpēc, ka Latvijā nedzirdīgo sabiedrībā ir samērā maza izvēle, savā starpā jaunieši pazīstami un cits par citu zina jau no bērnības un, kas pazīstams, tas bieži vien pierasts un neliekas tik vērtīgs.

Par kredītiem — par nedzirdīgajiem kredītgribētājiem vairs bankās nebrīnās. Tagad galvenais ir nevis dzirdes pakāpe, bet maksātspēja. Ja var to pierādīt ar dokumentiem un izziņām, lūdzu — kredītu var dabūt. It īpaši laipna attieksme un arī labi noteikumi Hansabankā un Unibankā.

Tiesa gan, bija arī gadījums, kad bankas sargs mums vislaik no muguras līdzi staiģāja...

Nedzirdīgie kredītešanas iespēju izmanto diezgan plaši. Visvairāk kredītu ņem nekustamo īpašumu iegādei (zemei, mājas būvei, dzīvokļiem).

Pie ārsta — jāsaka, ka te nu ir gadījumi, kad noteikti jāņem līdzi tulks. Ne jau tad, kad piemetušās iesnas vai uz deguna pumpa parādījusies, bet nopietnu slimību gadījumos. Vismaz pirmo un otro reizi (kad izskata analīžu rezultātus).

Tas tāpēc, ka bieži vien ārsti pavirši,

neiecietīgi izturas pret nedzirdīgajiem pacientiem, sak, nav ko ceremonēt, skaidrot un rakstīt — tāpat jau nesapratīs.

Tātad — pie ārsta jāiet ar tulku, lai būtu skaidrs, kas par vainu un kā tā jāārstē, kā arī lai piebremzētu minēto paviršo attieksmi.

Komunikācija

Nav tā, ka nedzirdīgiem būtu daudz īpašo problēmu. Tādas pašas kā visiem. Lielākās problēmas saskarē ar citiem sabiedrībā rodas tad, kad dzirdīgie cilvēki neceņšas panākt pretī, sāk diktēt savus noteikumus un attieksmi. Bet nedzirdīgie šajā ziņā ir ļoti jūtīgi. No kāda sejas vaibsta, no žesta un acu skatiena vien nojauš otra noskaņojumu. Tā rodas aizdomas, bailes, šaubas, un komunikācijas problēmas nevis mazinās, bet samiltz.

Pašreizējā situācijā sabiedrība vēl ir ļoti tālu no patiesas integrācijas izpratnes attiecībā uz nedzirdīgajiem. Neapšaubāmi, tas palielina arī tulku morālo un fizisko slodzi ikdienā, ikvienā gadījumā. ♦

Mūsdienu tehnoloģija

Iespēja sazināties

Edgars Vorsklovs

Pēdējā laikā par ļoti populāru nedzirdīgo jauniešu vidū kļuvusi sazināšanās caur internetu, izmantojot programmu Messenger gan sarakstei, gan saziņai zīmju valodā un izmantojot interneta kameru (web cam) pieslēgumu.

Programmas darbības principā ir rakstisku vai vizuālu ziņojumu apmaiņa starp diviem vai vairākiem interneta lietotājiem. Šis saziņas veids ir lēts, jo nevajag maksāt par telefona sarunām, un ērts, jo var sazināties ar draugiem visā pasaulē, maksājot tikai noteiktu mēneša abonēšanas maksu.

No 2004. gada 1. aprīļa eksperimentālā veidā interneta lietotāji ar Messenger palīdzību var sazināties arī ar LNS Komunikāciju centru un citām iestādēm, kas atrodas Elvīras ielā 19.

Programma Messenger un web kamera uzstādīti arī publiskajam datoram Elvīras ielā 19 (par tā izmantošanas iespējām informācija nākošajā rakstā). Sīkāku informāciju meklējiet LNS mājas lapā www.lns.lv.

Jūsu televizoram

Ja jums pavājināta dzirde, jūs varētu ieinteresēt papildierīce televizoram. Šī ierīce ir radiopārraidītājs ar pieslēgumu elektrotīklam.

Pieslēgta televizoram, ierīce pārraida skaņu ēterā ar tādu frekvenci, kurā strādā televizors (87,9 MHz). Katram mūsdienu radioaparā-

tam ir šī frekvence (FM diapazons 87 - 108).

Rezultātā cilvēks ar dzirdes traucējumiem var skatīties televīzijas pārraidi un vienlaicīgi klausīties to ar austiņu palīdzību, kuras pieslēgtas jebkuram radioaparātam ar regulējamu skaņas stipruma līmeni. Tādējādi citi ģimenes locekļi var skatīties televizoru ar viņiem pieņemamo skaņas stipruma līmeni.

Ierīces plusi: var klausīties televīzijas raidījumu ar parasto austiņu palīdzību. Nav svīļpienu, kas ir raksturīgi parastiem dzirdes aparātiem. Skaņas stipruma līmeni pēc vēlēšanās var regulēt ar radioaparātu, kas jebkurā gadījumā ir skaidrāk nekā parastiem dzirdes aparātiem. Mūsdienu portatīvie radioaparāti un austiņas ir lēti. Ierīces garantijas laiks — 10 gadi. Interesēties pa telefonu 7942298 (Salaspils).

Izstādē

Baiba Bicēna

Martā Kara muzejā katrs varēja apskatīt no Zviedrijas atvesto speciālās tehnikas izstādi. Ieeja bija par brīvu. Žēl, ka šo iespēju daudzi neizmantoja. Ko skatīties bija daudz. Dažādas formas ratīņkrēsli, spēles bērniem, sporta piederumi cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, arī ar dzirdes traucējumiem, un daudz kas cits.

Viens stends bija veltīts nedzirdīgajiem un vārdzirdīgajiem. Šī tehnika mazliet atšķiras no tās, ko piedāvā surdocentrs. Es izmēģināju aparātu, kas var noderēt tiem, kas mācās vai piedalās konferencēs, sapulcēs, apspriedēs. Uzliku austiņas, un zviedru speciālistes tulkotāja runāja mikrofonā. Sapratu ļoti labi!

Ļoti interesanta likās signalizācija — rokas pulkstenis, kurš vibrē, ja zvana telefons, ja atskan durvju zvans, raud bērns, izcēlies ugunsgrēks vai izsludināta publiska trauksme (šādos gadījumos tiek iedarbinātas sirēnas). Uz pulksteņa ciparnīcas parādās arī attiecīgs attēls.

Bija arī daudzi dzirdes aparāti, bet tie mums labāk pazīstami.

Tie, kuriem pieejams internets, sīkāk ko var uzzināt, apskatoties www.hearit.info, www.tactum.com, www.comfortaudio.se

Vai dzirdējāt sirēnu?

Baiba Bicēna

Nesen Rigā tika izmēģinātas sirēnas, kuras izmanto trauksmes celšanai.

Es tās nedzirdēju. Droši vien daudzi citi arī tās nedzirdēja. Šoreiz tas nebija svarīgi, bet, ja būtu atgadījies kaut kas nopietns? Tiem, kas trauksmes signālu dzird, jāieslēdz TV vai radio, pa kuru tiks pārraidīts svarīgs. Vai mēs to zināsim? Kāda jēga no radio, ja to nevar sadzirdēt! Nav zināms arī, vai TV sacītajam tekstam būs subtitri vai surdotulkojums. Skaidrs, ka surdotulkojumu steidzīgi nodrošināt būtu pārāk problemātiski, bet šo materiālu rakstveidā šādā gadījumā vajadzētu noteikti!

Taču sen jau izgudrots kas mūsdienīgāks. Nīderlandē trauksmes signālu nedzirdīgajiem pārraida uz viņu peidžeri vai mobilo telefonu, turklāt vienlaikus paziņojot, kas šajā gadījumā jā dara. Šādu sistēmu vajadzētu ieviest arī pie mums. ♦

Manas domas

**Antoņina
Staškēviča,
zemiece,
Daugavpils**

Vairāk nekā 20 gadus nostrādāju mūsu LNS uzņēmumā «Dana», tad mainījās ģimenes apstākļi un pirms gada šo darbu pārtraucu. Iegādājāties zemi, māju laukos, un esmu nokļuvusi zemnieces godā. Audzējam savām vajadzībām saknes, dārzeņus utt. Rūpējos par māju, dārzu un arī savu mammu.

Mums ir ļoti laba Naujenes pagasta pašvaldība. Patiešām atsaucīga pret zemnieku, it īpaši invalīdu vajadzībām — tādu pagastā ir ap 300, to vidū arī kādi desmit nedzirdīgie.

Domāju, ka Latvijas tautas lēmums par iestāšanos ES bija pārdomāts un pareizs. Ar kolektīvo saimniekošanu un kopējo īpašumu bijām nonākuši strupceļā — mūžīgie deficīti, no kopējā labuma nekādā jēgā, viss tika nolaists līdz pēdējam.

Tagad jācer uz attīstīto Eiropas valstu atbalstu un jācenšas sasniegt to pašu, kas tur jau vērojams. Arī es no savas zemnieku saimniecības esmu iesniegusi projektu ES fondu finansējuma iegūšanai.

Būtu tikai līdzekļi, tad daudz ko varētu paveikt, jo lauku darbi mani nebauda.

**Nikolajs
Sjutrukovs,
strādnieks,
Rīga**

Pirms referendumu daudz spriedām par ES gan darbā, gan mājās. Galu galā mūsu ģimene nobalsoja «pret», jo neredzēja iemeslu, kāpēc tas būtu jādara. Kāpēc Latvija nevarētu iet savu ceļu neatkarīgi no kā-

Speciālais pielikums «Eiropa — mūsu mājas» (Nr. 2)

1. maijā Eiropas Savienības sastāvā oficiāli iekļāvās 10 jaunas dalībvalstis, to skaitā — arī Latvija. Bija darīts daudz kas, lai šī diena kļūtu par tautas svētkiem: notika koncerti un citi masu pasākumi brīvdabā, plivoja zili zvaigžņotie karogi un uzrunas tautai teica valdības pārstāvji.

Tas vieš cilvēkos cerības, ka Latvija jaunajā statusā būs ieguvēja un attīstīsies straujāk nekā līdz šim. Ar to arī apsveram visus «KS» lasītājus.

Bet kādi ir ES galvenie uzdevumi, guvumi un zaudējumi, uzņemot savā saimē jaunas valstis? Par to šajā lappusē!

ES pēc paplašināšanās

Notikusi lielākā paplašināšanās ES vēsturē — tajā iestājusās 10 valstis, papildinot iedzīvotāju skaitu par 20% un kļūstot par lielāko vienoto tirgus teritoriju pasaulē.

ES izvirzījusi mērķi kļūt par vienu no stiprākām pasaules valstīm politikā un ekonomikā. Bet to noteiks visu tās valstu gatavība ieviest reizēm arī netīkamas reformas un atteikties no savām šaurām interesēm.

Padarītais. Eiropas Savienība jauno valstu attīstībā jau ir ieguldījusi 70 miljardu eiro, kā arī nodrošinājusi spēju strādāt visu ES valstu valodās — kopā 20. Šīs valstis savukārt sākotnējās likumdošanu muitas, robežapsardzes, pārtikas kontroles jomā atbilstoši ES prasībām.

Nepadarītais. Pirmais — valstis nav spējušas vienoties par visām pieņemamu Konstitūciju. Dažās no tām jau parādījusies doma par tautas referendumu rīkošanu tās apstiprināšanai. Jaunās Konstitūcijas mērķis — nodrošināt efektīvāku ES pārvaldi, vieglāku lēmumu pieņemšanu un ieviešanu.

Otrs — domstarpības ilglaicīgā ES budžeta veidošanā. Jaunās valstis nav apmierinātas par finansējuma samazināšanu to attīstības vajadzībām salīdzinājumā ar iepriekšējiem finansējumiem citām valstīm.

Savas problēmas — ES valstu ekonomiskā izaugsme līdz šim bijusi mazāka nekā plānots. ES tirdzniecības komisārs P. Lamī atzinis: «Mēs eko-

nomikā neesam ieguldījuši vajadzīgos līdzekļus, neesam koncentrējušies, lai savus uzdevumus izpildītu. Esam tikai pusceļā uz to.»

Eiropas Komisija secina, ka kopumā par maz lietotas jaunās tehnoloģijas informācijas un komunikācijas jomā, nēcīgas investīcijas zinātnē, cilvēku apmācībā. Lēni notiek pensiju sistēmas pārveide utt. ES cer, ka jaunās valstis būs laba vide ieguldījumiem un tas veicinās visas ES ekonomiku.

Dalībvalstu bažas. No paplašināšanās sekām baidās gan vecās, gan jaunās valstis. Visvairāk eiropieši uztraucas par darba zaudēšanu divu iemeslu dēļ: uzņēmēji var sākt pārcelt savas ražotnes uz austrumu zemēm, kur lētāks darbaspēks un, no otras puses, vecajās valstīs var vairāk ieplūst lētais darbaspēks no jaunajām valstīm.

Pārtikusī Eiropa baidās arī no tā, ka liela daļa naudas no ES fondiem būs jāatdod trūcīgo jaunpieņācēju finansēšanai. Bažas pastāv arī par noziedzības

pieaugumu, pieplūstot imigrantiem, kuri dažādu iemeslu dēļ dosies prom no savas zemes. Tas viros preču kontrabandu, nelegālo tirdzniecību utt.

ES apzinās šos kritiskos, vājos punktus un meklē iespējas tos novērst, piemēram, finansiāli atbalstīt uzņēmēju darbību katrā savā valstī. Bez tam vecajās dalībvalstīs uzsākta īpaša informēšanas kampaņa par ieguvumiem sakarā ar ES paplašināšanos, lai nomierinātu satrauktos un mazinātu bažas.

Perspektīvas. Pārmaiņas gaida visus. Grūts būs pārejas, pielāgošanās periods visu valstu dzīvē. Nāksies iepazīt jaunus tuvākos kaimiņus, rēķināties citam ar citu, palīdzēt, atbalstīt citam citu, praksē iemācīties strādāt, attīstīties un sadzīvot uz vienota stipra pamata. Ja to visas 25 valstis saprātīs un paveiks, dzīve ES lielajā mājā kļūs arvien ērtāka un labklājīgāka. Tam ir liels piemērs — attīstītā pēckara Eiropa, kuras sastāvā esošo valstu darbību jau 50 gadu sekmīgi regulē un virza Eiropas Savienības likumdošana. ♦

Eiropas Savienības Parlaments. Par Latvijas deputātiem ES parlamentā balsosim 12. jūnijā.

Manas domas

dām savienībām?

Pēc skolas beigšanas griebtu strādāt ārzemēs, vislabāk — uz kāda liela kuģa. Nez vai Latvijā man kā nedzirdīgam šāda iespēja radīsies, jo daudzi jaunieši pat Rīgā ir bezdarbnieki.

Igors Čaika,
strādā
celtniecībā,
Daugavpils

Neesmu Latvijas pilsonis, taču cienu Latvijas tautas izvēli. Ja jau jāiet Eiropā, lai tā būtu. Tikai, ja es varētu balsot, tad būtu «pret». Man nav zināms, kas tur sagaida t. s. nepilsoņus. Bez tam jūtos arī atstumts no savas valsts un esmu apvainojies, ka man pilsonību nepiešķir automātiski, bet liek kārtot visādus eksāmenus.

Galū galā esmu dzimis Latvijā, mans dēls un mana sieva ir pilsoņi, bet vai es esmu vainīgs, ka mani vecāki nav dzimuši šeit? Esmu bijis par to runāt Naturalizācijas pārvaldē, bet tur mani nesaprot un noraida manu vēlēšanos būt Latvijas pilsonim bez pārbaudījumiem.

Lauris Rūrāns,
mācās
Raiņa
skolā,
Pļaviņas

Šogad pirmoreiz dzīvē došos balsot — tas būs 12. jūnijā, kad jāvēl Eiroparlamenta deputāti no Latvijas. Vēl nezinu, ko izvēlēšos, apspriedīšos par to ģimenē, ar draugiem, skolasbiedriem.

Manas domas — labi, ka Latvija iestājas ES. Mums, jauniešiem, varbūt būs lielākas iespējas atrast darbu. Vēlētos labi apgūt datorzinības, arī galdniecību. Šie amati man ļoti noderēs tālākā dzīvē. Tāpēc esmu iecerējis mācīties Alsviķu Rehabilitācijas centrā. Pēc tam ar diplomu varbūt atradīšu darbu šeit, Latvijā, vai citur.

Jūs jautājat

Par ES karogu

«Esmu privātmājas īpašniece un rūpējos par LR karoga izlikšanu valsts svētkos un citās nozīmīgās atceres dienās. Kādi noteikumi ir par ES karoga uzvilšanu?»

Eiropas Savienība nav noteikusi, kam, kad un kur būtu

vai nebūtu jāizliek ES zilais karogs ar dzeltenajām zvaigznītēm. Tas nav norādīts arī nevienā Latvijas LR likumdošanas aktā. Tātad atstāts katra paša ziņā līdz laikam, kad tiks pieņemts kāds lēmums. Tas varētu būt pēc ES jaunās Konstitūcijas pieņemšanas.

1. maijā visas pašvaldības pilsētās, rajonos un pagastos uzvilka tām dāvātos ES karogus. Visticamāk, ka tos turpmāk izkārs tad, kad oficiālā vizītē ieradīsies ES pārstāvji, svinē-

sim Eiropas Savienības dzimšanas dienu (9. V) vai Latvijas iestāšanos tajā (1. V) u. c.

Atgādinājums. ES karogs tapa 5 gadu laikā. Pēc konkursa izsludināšanas tika saņemtas 100 skices. Izvēlējās šo, vislabāko, kurā 12 zeltītās zvaigznes nozīmē daudz ko: 12 svētos apustuļus, 12 stundas dienā un 12 naktī, 12 zodiaka zīmes un 12 mēnešus gadā. Visbeidzot — uz karoga tapšanas brīdi ES sastāvā bija tieši 12 valstis. ♦

Vietējās ziņas

Rainieši ieiet Eiropā

Ivars Kalniņš

Raiņa vakarskola 29. aprīlī eiropeiskā stilā atzīmēja LR Satversmes sapulces saukšanas dienu, LR neatkarības deklarācijas pasludināšanu un Eiropas dienu eiropeiskā stilā. Lielais zilzvaigžņotais Eiropas Savienības karogs skatuves priekšā kļuva par vakara pasākuma simbolu.

Svinīgo sarīkojumu atklājot, kopīgi tika nodziedāta Latvijas himna. Skolas direktors Juris Šmits savā uzrunā atcerējās, kā pirms 14 gadiem drūmajos padomju laikos skolotāji, pie radio sēdēdami, cerēja uz neatkarīgu Latviju. Esam izgājuši cauri visādiem laikiem un tagad stāvam uz Eiropas sliekšņa. Iestāšanās ES nebūt nav zaudējums Latvijas identitātei, viņš uzsvēra, tā mums pavērs lielākas iespējas Eiropā, ko mēs arī izmantosim.

Pasākuma koncertprogram-

ma bija plaša un daudzveidīga. Grupa «Alias» izpildīja divas dziesmas ar kustību elementiem: «Vai tu mani dzirdi?» un «Kā var zināt», kas ieguva publikas atzinību kā ļoti pievilcīgi numuri. Savdabīgs priekšnesums bija arī 12. klases skol-

niecei Viktorijai Petrovai (**attēlā**) emocionāli deklamējot E. Virzas dzeju «Kauja» zīmju valodā. Savukārt skolas koris veidoja zālē īpašu muzikālo gaišotni.

Ar amerikāņu dejām uzstājās skolēni no kaimiņu speciālās skolas. Deju grupas režisore atzīmēja, ka šādas dejas arī eiropiešiem nav svešas.

Vakara sevišķais viesis bija

partijas «Latvijas ceļš» pārstāvis Andris Bērziņš. Viņš pagodināja skolas pasākumu ar savu uzrunu: *Mentalitātes ziņā mēs, latvieši, esam ļoti tradicionāli un bagāti ar kultūras vērtībām. Ieejot Eiropā, tās nekur nepazudīs, bet mēs padarīsim Eiropu bagātāku ar mūsu garīgām bagātībām. Tāpēc tagad jauniešu galvenais uzdevums — pēc iespējas vairāk izglītoties, apgūt vismaz piecas valodas, pirmkārt, noteikti latviešu valodu, otrkārt, pasaulē plaši izplatīto angļu valodu, tad franču, spāņu un krievu valodu, lai varētu drošāk iesaļot Eiropā.*

Pirms noslēguma tika parādīts jauns un neparasts priekšnesums — kustību teātra trupas kārtējās jaunās idejas realizācija: fragmenti no rokkantātes «Pasaules radīšana». Kustību teātrim pievienojās arī Raiņa skolas koris ar dziesmu kustību improvizācijā. Tās bija apbrīnas vērtas uzstāšanās, kas piesaistīja ciešu publikas uzmanību.

Noslēdzot svinīgo pasākumu, rainieši kopīgi nodziedāja Eiropas Savienības himnu — Bēthovena «Odu priekam» un apliecināja: esam gatavi doties Eiropā. ♦

Pieeja internetam

Eiropas Savienības finansētā un laikraksta «Kopsoli» realizētā projekta ietvaros no 1. maija līdz 30. septembrim nedzirdīgajiem iespējams bez maksas izmantot internetu Elviras ielā 19, 2. stāvā (darba

dienās pl. 8 – 20, sestdienās pl. 10 – 14).

Tiem, kas vēl neprot lietot internetu, pieejama apmācība. Interesenti var pieteikties LNS Komunikāciju centrā pie E. Vorsova.

Uzmanību! Ielūkojieties LNS mājaslapā: www.ins.lv! Tajā iekārtota jauna sadaļa «Eiropa – mūsu mājas».

Finanse ES

Speciālais pielikums un izbraukumu dispuṭi reģionālajās biedrībās tiek realizēti saskaņā ar ES finansēto projektu «Sadzirdēt Eiropu arī klusumā». Lasiet, diskutējiet, domājiet — kā dzivosim Eiropas Savienībā.

9. maijā — Mātes diena

Daudz ir Dieva dārzos ziedu,
Pacel acis: gaisma mirdz,
Tomēr skaistākais no visiem —
Mātes svētums, mātes sirds.

Mātes mīlestība ved caur pasakām, caur dziesmām, caur skolas gadiem ar ikdienas rūpju pilno balsi — kaut nu lolojums izaugtu vesels un laimīgs, kaut nu būtu gudrs un liels, kaut nu dzīvī nepieviltos! Bērni aiziet, bet viņas — paliek. Paliek durvis, svētību ceļā dodamas, paliek domās, visur līdzī steigdamās, paliek, mūžu ilgi gaidīdamas. Cilvēks ir bagāts un stiprs, kad zina, ka ir uz ko atskatīties, un tad jautāt sev: kurp eju? Ko es gribēju sasniegt un kas ir mans ieguvums? Mātes acis mūs vēro arī tad, kad varam vairs tikai pie kapa viņai ziedus nolikt, labo atcerēties un bēdas izsūdzēt.

Māte ir balsts un sākums, kur atgriezties no maldiem un vilšanās.

Paldies visām Mātēm, kuru bērniem netrūkst mīlestības.

Lai rūpes un raizes jums viegli pārvarēt, lai ienāk patiess prieks un mīlestība visās ģimenēs!

«Bērni man mājā un bērni darbā...»

Ilze Kopmane

Edīte Birmane strādā par auklīti nedzirdīgo bērnu dārzā Rīgā, Maskavas ielā. Pašas ģimenē divi draiskulīgi dvīņi — Madara un Mairis (11 gadi). Bērni visapkārt — kā Edīte ar to tiek galā? Par to mūsu saruna tieši pirms Mātes dienas.

□ Kā tas ir, kad pasaulē ierodas uzreiz divi mazuli?

— Par to, ka viņi būs divi, uzzinājām dažus mēnešus pirms viņu dzimšanas. Šoks jau tas bija. Vienīgi nezināju, kas būs, un bailīgi apcerēju faktu — ja nu ir divi puikas, ko tad? Bet ieradās pārtis, un ātri vien iemācījāmies tikt galā ar abiem reizē.

□ Vai bija, kas palīdz, dod padomu un atbalsta?

— Mans vīrs no paša rīta aizgāja uz darbu, un man pašai bija jātiek galā visu dienu. Vakarā gan viņš darīja, ko un cik spēja, — auklēja, baroja, autiņus mazgāja (pamperu toreiz vēl nebija). Māsas, vīramāte — no viņām varēju saņemt padomus. Bet vispār pati ātri iemanījos visos darbos, kas saistīti ar bērniem.

□ Vai vislaik dzīvojāt pa māju?

— Nē, no 3 gadu vecuma bērni apmeklēja bērnu dārzu, bet es strādāju par šuvēju.

Vēlāk, kad bērni jau sāka iet skolā, pārgāju darbā uz bērnu dārzu.

□ Vai tas nav grūti — visu dienu būt bērnu ielenkumā, pie tam brīvdienās savējie arī no skolas mājās?

— Viegli nav. Mazie bērnu dārzā kopā vienā grupiņā ir ļoti dažādi: pēc rakstura, interesēm, sapratnes spējas. Dažs labs atnāk tāds — nu galīgi neko neprot: ne paēst, ne apģērbties, ne rotaļāties. Viss jāiemāca, jāierāda, un tur nepieciešama liela pacietība.

Labi vismaz, ka mūsu dvīņi ar skolas mācībām labi tiek galā un par to mums nav jāuztraucas.

□ Bet kā Madara un Mairis satiek savā starpā?

— Nu visādi mums iet. Nevar sadalīt mantas, vietas, nodarbošanos. Mairis kā «vecākais» (piedzima pirmais) parasti piekāpjas lielajai komandētājai Madarai. Taču arī viņam pēdējā laikā sāk pietrūkt pacietības, arī gribas sevi apliecināt, tāpēc sākas plūksnāns un izskaidrošanās ar «jaunāko» māsu.

□ Kā jūs, vecāki, reaģējat?

— Mums autoritāte ģimenē ir tētis. Viņš saka stingrāko vārdu, un bērni viņu klausā. Taču, kad viņi grib kaut ko panākt, izlūgties, tad nu nāk pie manis, zina, ka esmu piekāpīgāka un vairāk viņiem kaut ko atļauju... Šī iemesla dēļ šad tad man iznāk arī kāds strīds ar Miervaldi.

□ Ko darāt visa ģimene kopā?

— Brīvdienās un atvaļinājuma laikā parasti kaut kur braucam. Redzētas daudzas skaistas vietas Latvijā — Ventspilī, Rojā, Siguldā, Kolkā. Daudz kur esam kopā visi — ar manu 2 māsu ģimenēm, kur aug vēl 4 bērni. Dodamies vienkārši brīvā dabā.

□ Bet kā tapa jūsu ģimene?

— Ar Miervaldi draudzējāmies jau no 10. klases (viņš bija 11. klasē). Sākumā tāda pakircināšanās, saskatīšanās, vēlāk

jau ieskatījāmies viens otrā pamatīgāk un gadu pēc skolas, tieši uz Jāņiem, apprecējāmies. Nu jau kopā esam 15 gadus.

Nevaru iedomāties nevienu citu viņa vietā. Miervaldis ir īsts ģimenes cilvēks — nopietns, strādīgs, gādīgs, mīl bērnus. Dievs deva pārti — zēnu un meiteni, nu vairs nav galva jālauza, viss kārtībā.

□ Kā saproties ar Miervalža mammu, ar savu vīramāti?

— Dzīvojam kopā, un ir jāsaprotas. Nav nekādu strīdu. Kad ienācu šajā ģimenē, biju pārsteigta par to, kā viņa, dzirdīga būdama, sarunājas ar Miervaldi, — visu tikai daktiļējot. Kad saradās mazbērni, ātri vien iemācījās zīmju valodu.

□ Bet vai savu mammu tu arī apciemot?

— Viņa dzīvo Balvu pusē, un bieži turp dodamies. Bērni vasarās parasti ir tur, lai gan tagad sāk rauties uz pilsētu, laukos viņiem neliekas interesanti.

Es gan vienmēr tiecos uz laukiem — klusumā, pie dabas, pie mīļās mammas, kura mums, trim māsām, sagādāja saulainu bērnību. Par to man ir visvislabākās atmiņas. Varbūt tāpēc tagad turp tik labprāt dodos. Biju jaunākā māsa, visi mani lutināja, nekā netrūka laimes sajūtai.

□ Kādu jūs redzat, plānojat savu bērnu nākotni?

— Grūti to paredzēt, jo nedzirdīgajiem dzīvē nav viegli nostabilizēties. Galvenais — iegūt labu izglītību, amatu, tad vieglāk būs atrast darbu un nodrošināt sev labklājību. Nodibināt laimīgu ģimeni — arī tas svarīgi.

Par laimi, mūsu bērni mācās labi. Esam priecīgi, ka izdevās viņus iekārtot Valmieras skolā. Pedagogi tur labi, pretimnākoši, ir iespējamas visādas nodarbības.

□ Vai bērniem ir kādas spējas un talanti, kas jāizkopj?

— Meita labi zīmē. Nevienos svētkos nepaliekam bez viņas mīļās dāvanīņas — zīmējumiem. Viņa nekad nav spēlējusies ar lellēm, vienmēr tikai ar auto kā brālīs.

Abiem bērniem, tāpat kā viņu tētim, tuvs arī sports. Mairim mīļākā lieta — divritenis. Pie televizora visi trīs pielīp, kad ir sināts sporta pārraides. Tad es palieku tukšā, — man jāatkāpjas ģimenes priekšā.

□ Vai dzīvē viss noticis tā, kā jūs vēlaties, — darbs, ģimene, bērni?

— Negribētos žēloties. Visumā nevaru teikt neko sliktu. Mana dzīvesbiedra izvēle bijusi pareiza, arī bērni nāca laikā. Vienīgi darbs... Šūt tomēr patika labāk. Bet arī bērnu dārzā ir savi plusi, un izvēle darba jomā mums, nedzirdīgajiem, ir tik maza vai pat vispār — nekāda. Jādzīvo vien tālāk tā, kā tas ir. ♦

Māmiņa Agnese

Ilze Kopmane

Viņai ir 24 gadi, un viņa strādā LNS valdē par projektu menedžeri. Saruna ar Agnesi Valdmani tapa neliela izbraukuma laikā, kad LNS valdes grupa Darba svētkos devās iepazīt dažas skaistas vietas Latvijā. Bija jauka pavasara diena un arī vēlme parunāt par kaut ko labu. Bet nākamā svētku diena — tā aiz lielajiem Eiropas, Latvijas neatkarības u. c. svētkiem — ir Mātes diena... Par šo tēmu Agnese bija ar mieru runāt.

□ Pavisam jauna māmiņa?

Jā, liktenis bija man lēmis kļūt par māmiņu 19 gadu vecumā, kad piedzima mūsu pirmais dēls Ričards. Tagad viņam ir 5 gadi. Vēl pēc pāris gadiem pasaulē ieradās arī viņa brālītis Reinards. Starp citu, arī mana mamma bija ļoti jauna, kad es piedzimu viņai.

□ Mamma — kā paraugs?

Tā nevarētu teikt. Faktiski visu dzīves pieredzi, dzīves mācību un gudrības esmu guvusi no vecvecmāmiņas, vecmāmiņas un krustmātes, kuras mani uzaudzināja.

Visas gaišas, labestīgas, mani mīlošas, par ko visu mūžu viņām būšu pateicīga.

□ Vecvecmāmiņas roka.

Esmu patiešām laimīga, ka vecvecmāmiņa paguva ieraudzīt un paturēt rokās manus dēlus. Viņai dzīvai esot, paguvām mazos arī nokristīt. Viņas svētība ies līdz maniem bērniem. Tāpat kā nāk līdz man viss ar viņu kopā notikušais, runātais, darītais. Tas nav aizmirstams, lai arī cik gadu pāietu.

Nekad neaizmirsīšu vecvecmāmiņas pēdējās mūža dienas. Turēju viņas roku savējā cieši un izmisīgi domāju: ko gan darīšu, kad šīs rokas man vairs nebūs?

Pēc tam viņa gan vēlreiz atnāca pie manis sapnī. Sēdēja kā dzīva lielajā istabā un dziedāja. Tad ieraudzīja un sacīja: Agnese, es atnācu atvadīties no tevis...

□ Palika vecmāmiņa.

Par vecmāmiņu domājot, īpaši atceros savu pirmo skolas un pirmo studiju dienu. Viņa mani izvadīja šajos svarīgajos ceļos ar asarām acīs: cik tu jau liela, Agnesīt...

Daudz ko iemācījies no viņas — attieksmi pret cilvēkiem, rokdarbus, mājas un dārza kopšanu, kārtību un atbildību par visu, ko es daru.

Agri jau sāku «pelnīt savu naudu» — adīju, šuvu, pārdevu saldējumu utt. Audzi-

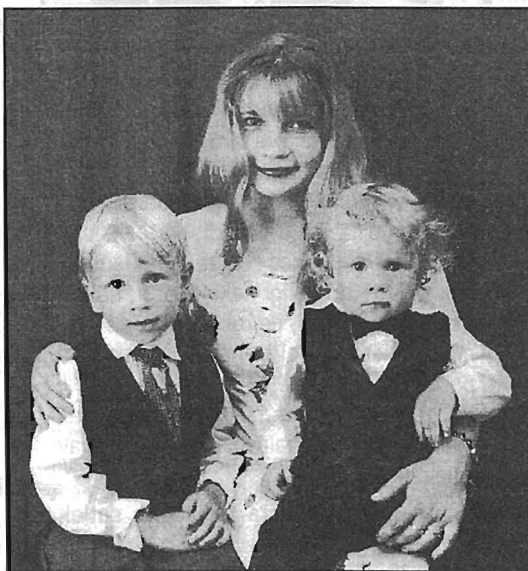
nāja mani stingri, ar darbu, bet neliedza arī apmierināt man savas intereses sportojot, zīmējot, darbojoties dažādos pulciņos.

Vecmāmiņa pati joprojām ir aktīva, rošīga, dzied kori, piedalās dažādos pasākumos, tomēr arī tagad man daudz palīdz.

□ Dievs. Baznīca.

Jāatzīst, ka tam ir svarīga vieta manā dzīvē. Man šķiet, es būtu pavisam cits cilvēks, ja bijība pret Dievu manī nebūtu ieaudzināta jau no bērnības, no pirmajām stundām svētdienas skolā baznīcā līdz iesvētībām un laulībām un nu manu dēlu gaitām svētdienas skolā. Visu laiku mums līdzās bijis viens un tas pats mācītājs.

□ Pieredze bērnu audzināšanā.

Nevarētu teikt, ka es to kopētu tieši. Mēs saviem bērniem neizvirzām tik stingras prasības. Viņiem ir lielāka izvēles brīvība. Ja ir domstarpības un nesaprašanās, cenšamies pamatīgi visu izrunāt, izskaidrot, kā un kāpēc tieši tā ir pareizi vai nepareizi. Izteikam bez bāršanās un «pātagas».

Mana bērnības pieredze devusi man pozitīvu atziņu: man pašai jācenšas būt pēc iespējas vairāk kopā ar bērniem. Vēlos, lai viņi izaug par labiem cilvēkiem.

□ Labi cilvēki?

Tie ir tādi, kas spēj atšķirt labo no sliktā. Būt atbildīgi par to, ko dara. Bet man jābūt atbildīgai jau tagad, šai mirklī, lai nepalaistu garām, nenokavētu un nepamanītu kaut ko savu bērnu attīstībā.

Un vēl mums ģimenē jādara viss, lai dēliem būtu laimīga bērnība. Ne tāda kā kādam man pazīstamam puisītim...

□ Auklītes lomā.

Iepazinos ar puisēnu pavisam nejausi, jo dzīvojam netālu viens no otra. Viņam bija tikai tētis, un es fiziski sajutu, kā viņš ilgojas pēc mātes. Patī vēl tad skolā gāju, bet

uzņēmos auklītes lomu. Pēcpusdienas pavadījām kopā, rotaļājāmies, adīju viņam visu ko, runājām svarīgas lietas, gājām uz pasākumiem bērniem...

Tā bija man tāda kā misija, kā svēts uzdevums, kas jāpilda no brīvas gribas, ar prieku. Tā tas arī bija.

Kad jau dibināju savu ģimeni, bija žēl no viņa šķirties, jutu sirdsapziņas pārmetumus, jo viņš jau sāka saukt mani par mammu.

Arī tā man bija neatsverama pieredze, jaunas izjūtas par to, ko nozīmē būt kopā ar mazu cilvēciņu, sajust, ko viņš nozīmē man un ko es viņam.

□ Laimīga bērnība?

Bērniem jārada iespēja brīvi darīt to, kas tiem patīk, kas tuvs sirdij un pieņemams prātam, kas attīstās ik mirkli. Ar to nedomāju materiālo labklājību. Es saku — darīt, nevis — dabūt. Tā ir liela atšķirība.

Laimīga bērnība noteikti ir stipra ģimene ar abiem vecākiem. Tas man šķiet ārkārtīgi svarīgi. Caur savu ģimeni cenšamies sasiet to saiti, kas satrūkusī iepriekšējās paaudzēs, vecākiem šķīroties vai citādi zaudējot vienam otru.

□ Ieguvumi.

Par mūsu dzimtu vēsturi varētu uzrakstīt sižetu TV seriālam. Vislaik bijuši pārdzīvojumi, pārbaudījumi. Bet es par to nebēdājos. Kā cilvēks es faktiski esmu ieguvēja — tā nostiprinās manas atziņas, spriešanas spējas, pastāvēšanas iespējas. No katra cilvēka savā dzīves ceļā esmu mācījusies. Bet to ir bijis daudz — gan no mātes, gan tēva puses, nu vēl arī vīra Mārtiņa radi.

Kaut vai mana vīramāte — daudz dzīvē nācies pārdzīvot un izturēt, bet saglabājusi dzīvesprieku, mērķtiecību, vienmēr darbīga, stingra, bet saprotoša, izpalīdzīga. Viņa daudz palīdzēja, kad gaidīju mazos. Vai mans tētis, ko ļoti mīlu, ar viņu varu runāt un sagaidīt atsaucību visās lietās, kad man nepieciešams padoms, palīdzība.

Bet katram jau ir savs dzīvesstāsts, savs gājums. Vienmēr līdzās, vienmēr kopā ar mani ir tikai Mārtiņš un mūsu bērni. Uz viņiem es paļaujos. Mūsu kopdzīvei ticu.

□ Bērni un izglītība.

Darīšu visu, lai mani dēli būtu izglītoti tajā dzīves jomā, ko paši izvēlēšies. Bez labām zināšanām un profesijas nākotnē neiztikt.

Patī esmu beigusi arodvidusskolu ar drēbnieces diplomu — apšuju savu ģimeni, radus, draugus. Man patīk.

Bet jutu, ka tā vēl par maz. Ar mazo Reinīti ķengursomā stājos Latvijas Universitātes Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātē. Paradokss — psiholoģijas studiju gaitā tomēr secināju: mācības jāpārtrauc, jo jābūt vairāk kopā ar bērniem, kamēr viņi vēl tik mazi. Tad sākās mana jaunā profesija — Māmiņa.

□ Tagadne.

Esmu atsākusi studijas, bet nu jau Latvijas lauksaimniecības universitātes Ekonomikas fakultātē. Laimīga nejaušība mani atvedusi uz Nedzirdīgo savienību. Strādāju interesantā darbā par projektu menedžeri, un te tieši noder arī studijas gūtās zināšanas. Man ir jauki darbabiedri.

□ Bērni un darbs.

Bērni pa dienu bērnudārzā, brīvajā

laikā ar viņiem daudz kopā Mārtiņš, jo man jābūtu. Bet darbā mājas rūpes un problēmas nolieku malā, par tām nedomāju. Citādi nav iespējams kvalitatīvi strādāt. Kā jau pirmsdarba intervijā teicu LNS prezidentam — ļoti vēlos būt noderīga šeit, šim kolektīvam un centīšos no visas sirds.

□ Dēli.

Tik dažādi viņi mums ir. Vecākais — tas prātīgākais. Iekams kaut ko uzsāk, visu apdomā, izjautā, analizē. Labprāt darbojas savā nodabā, zīmē, veido, būvē. Kautrīgs. Bet mazais — liels blēņdaris un aktivists, kam viss interesē un arī ātri apņik. Viltnieks, jau iemanījies izmantot situāciju «es esmu maziņš».

Vēroju viņus un joprojām meklēju atbildi uz jautājumu: kā viņus ievirzīt ceļā uz

savu mērķi — izaudzina labus cilvēkus. Kā lai viņi kopā ar mums izaug par garā stipriem, drošiem, gudriem cilvēkiem, spējīgiem pastāvēt un noturēties, kā īstiem latviešiem pienākas, gan visos Eiropas, gan pasaules vējos? Un vēl — lai paliek īsti brāļi viens otram visu mūžu...

Tie ir jautājumi, kuriem laikam atbilde jāmeklē visu mūžu.

Tomēr vēlētos, lai tad, kad viņi būs pieauguši un savā dzīvē, viņi kādā brīdī man teiktu tā kā mans vectēvs (apbedīts Sibīrijā izsūtījumā) rakstīja savā dzejoļu kladē — tā naivi, vienkārši un sirsnīgi:

«Māmiņ, stāsti man pasaku to,
Kuru man bērniņā stāstīji.
Nira saule aiz apvāršņa zeltītā,
Tu vaigus man tad glāstīji...» ♦

Sporta dzīve

Labs novērtējums

Edgars Vorslovs

24. aprīlī notika Rīgas sporta kluba «Nedzirdīgo sports» (NS) 10. konference. No kluba 143 biedriem par konferencē delegātiem bija izvirzīti 29 biedri. No tiem uz konferenci bija ieradušies 23.

Delegāti noklausījās NS priekšsēdētāja Andra Bergmaņa ziņojumu par paveikto darbu pārskata periodā no 2003. gada aprīļa līdz 2004. gada aprīlim. Noorganizētas 10 Rīgas meistarsacīkstes un viena kausa izcīņa nedzirdīgajiem sportistiem. NS komandas piedalījās 6 starptautiskās sacensībās. Notiek regulāri treniņi basketbolā, futbolā un boulingā, regulārus treniņus futbolā uzsākušas arī sievietes.

Vēl delegāti tika informēti, ka ar Latgales priekšpilsētas tiesas 2003. gada 15. maija spriedumu bijušajam NS priekšsēdētājam piespriesta parāda atmaksa Ls 1548 apmērā un ar augsta mēnesi spriedums tiek pildīts, regulāri ieskaitot klubam daļu no parāda.

Revīzijas komisijas ziņojums bija lakonisks: būtiski pārkāpumi NS darbībā nav konstatēti, nav saņemtas arī sūdzības par sporta kluba

darbu.

Debatēs lielākās diskusijas izvērtās par NS dibināšanu: vai par dibināšanas gadu uzskatīt 1935. gadu, kad pirmo reizi dokumentos minēts nosaukums «Nedzirdīgo sports», vai 1996. gadu. Šo jautājumu NS turpinās pētīt un konsultēties ar juristiem.

Delegāti atzinīgi izteicās par līdzšinējo kluba darbu un ar balsu vairākumu pārskata periodā to atzina par labu.

Tā kā NS strādājis labi, tad ātri tika ievēlota jaunā NS vadība — tas pats iepriekšējais priekšsēdētājs Andris Bergmanis, priekšsēdētāja biedrs Pēteris Logins, valdes locekļi Aivars Priedītis, Elmārs Cielavs, Anatolijs Jerčaks, Nikolajs Dambergs, Vladimirs Mostovs.

Revīzijas komisijā: Juris Grundulis, Zigmārs Ungurs, Jana Kravinska. ♦

Kas, kur, kad

No 4. līdz 6. jūnijam Rīgā notiks starptautiskais turnīrs basketbolā nedzirdīgajiem vīriešiem veterāniem, kur piedalīsies 6 nedzirdīgo sporta klubu komandas — Tallinas «Talkur», Viļņas «Gestas», Kauņas «Tyla», Kijevas «Forum», Lublinas «Spartan» (Polija) un «Nedzirdīgo Sports».

Turnīrs notiks Pļavnieku ģimnāzijas sporta zālē, Saharova ielā 35: 4. jūnijā pl. 19 — 21, 5. jūnijā pl. 11 — 15, 6. jūnijā pl. 10 — 13. Ieeja brīva.

□ □ □

Rīgas Nedzirdīgo meistarsacīkstes pavasara pludīņmakšķerēšanā notiks 22. maijā Babītes ezerā. Sacensību sākums pl. 17.

Tiem, kuri nav RSK «Nedzirdīgo Sports» biedri, dalības maksa 3 Ls (Rīgas iedzīvotājiem) vai 1,50 Ls (pārējiem).

Ar sacensību Nolikumu tuvāk var iepazīties RSK «Nedzirdīgo Sports» birojā, Elvīras ielā 19.

□ □ □

Katru svētdienu no šā gada 29. februāra līdz 11. aprīlim Rīgas 51. vidusskolā divās kartās risinājas Rīgas Nedzirdīgo meistarsacīkstes telpu futbolā, kur piedalījās 4 komandas.

Pirmo vietu ieguva komanda «Veterāni» — Arno Tuls, Pēteris Logins, Jevgeņijs Smirnovs, Elmārs Cielavs, Arturs Derjomovs, Juris Grundulis un Vladimirs Koreņiks. Meistarsacīkšu rezultatīvākie spēlētāji — A. Derjomovs (14 iesistie vārti), H. Jonāns (13), A. Ļerodenko, A. Ruskuls un Arnis Ķivītis (11 vārti).

RSK Konferencē.
E. Vorslova foto

Līdzjūtības

♦ Dzīvei mūžības vēji Šalkdami pāri iet...

Izsakām dziļu līdzjūtību režisorei Dzintrai Kukšai, vīram mūžībā aizejot.

KC «Rītausma» drāmas kolektīvs

♦ Smilšu kalnā zem dzīvības kokiem

Nu darbi, rūpes un vasaras dus.

Mēs klusējot paliekam atmiņu krastā,

Kur vēji šalko un mierina mūs.

Esam kopā sērās ar mūsu kolēģi režisori Dzintru Kukšu, dzīvesbiedru aizsaulē aizvadot.

KC «Rītausma» darbinieku kolektīvs

♦ Apliecinām dziļu līdzjūtību Reginai Anspokai, māmuliņai aizsaulē pavadot.

♦ Izsakām dziļu līdzjūtību Reginai Vutinānei — Jeņevai, meitu pārāgri zaudējot.

Daugavpils biedrība

Dienaskārtībā projekti

Ilze Kopmane

Projekti — tas šodien ir visvairāk lietotais vārds gan presē, gan darbā, pat ārpus tā. Liekas, ka bez projektēšanas nevienu darbu vairs nav iespējams paveikt.

Projekti jāgatavo arī LNS, — lai sarīkotu kādu pasākumu, lai kaut ko izremontētu, kādu apmācītu vai paši mācītos, kaut ko darbam nepieciešamu iegādātu, kaut kur aizbrauktu, piedalītos. Arī lai izdotu «Kopsolī», zīmju valodas vārdnīcas, bukletus, grāmatas utt. utt. Ne tikai Eiropas un citi lieli fondi, bet arī valsts budžeta piešķirēji, pašvaldības, sponsorfirmas, atsevišķi mecenāti — visi pieprasa projektus.

Daudz ko labu izdevies paveikt mūsu savienībā, balstoties uz finansējumiem, kas iegūti šādā ceļā — piedaloties projektu konkursos (RH centra ēkas restaurācija Elvīras ielā, LNS forumi, semināri, kultūras pasākumi, datortehnikas iegāde, Interneta pieslēgums, Valmieras kluba remonts, vārdnīcu un laikraksta «Kopsolī» izdošana utt.).

Daudz ko labu izdevies paveikt mūsu savienībā, balstoties uz finansējumu, kas iegūti šādā ceļā — piedaloties projektu konkursos.

Pašlaik LNS arī realizē vairākus projektus. Zīmju valodas centrs saņēmis ES Phare finansējumu projektam «Zīmju valoda — kā viena no saziņas iespējām» un jau pilnā sparā gatavo izdošanai vēl vienu vārdnīcu. Bez tam šim centram jārealizē arī otrs, bērniem adresēts projekts, ko finansē Ziemeļvalstu padome.

Otrs lielākais finansējums piešķirts Rēzeknes biedrības kluba remontam — no Nīderlandes *Orange fonda* (bij. Karalienes Julianas fonds). Jau sākusies līdzekļu apguve: izstrādāts projekts remontam un sākušies paši darbi: nomainīti logi, iekārto piekaramos griestus utt. Celtnieki sola pabeigt remontu līdz 1. jūlijam.

Arī laikraksts «Kopsolī» guvis atbalstu no ES speciālā pielikuma veidošanai un izbraukuma diskusiju organizēšanai bied-

rībās par ES tematiku. Arī redakcija veic plānotos darbus saskaņā ar grafiku. Jau iznācis pielikums, notikuši dispuoti vairākās biedrībās. Projekta realizācija ilgs 6 mēnešus — līdz 1. oktobrim.

Vēl ļoti daudz būs jādara arī nākotnē.

Tā nebūt nav vienkārša lieta: piesēdies, uzraksti un nu tik gaidi naudiņu. Pirmkārt, rakstīt jāprot (vai jāmācās to darīt), turklāt ļoti labi — reizē izteiksmīgi un lietīši, pietiekami gari, lai saprastu, un tik īsi, lai neapniktu tiem, kas lasa, izvērtē un nolēm.

Kad nu tas ir izdevies, arī tad nav garantijas, ka nauda būs, jo tās vienmēr mazāk nekā saņemtkārotāju. No pieredzes varu teikt — gadā uzrakstot kādus 5 — 10 projektus, varbūt ar vienu arī palaimēsies. Un tas nozīmē, ka nedrīkst mest plintī krūmos, bet ir jāturpina sekot sludinājumiem un konkursa rīkotāju aicinājumiem presē, Internetā utt.

Vajadzību ir daudz, jādodomā, mums netrūkst arī ideju, ko varētu realizēt, ja vien būtu — nauda. Eiropas strukturālie fondi sola naudu. It īpaši mums būtu jāpēta iespējas, ko piedāvā Eiropas Sociālās integrācijas fonds. Iespējams, jāmeklē domubiedri, partneri citās organizācijās, pat valstīs, ja šādi noteikumi tiks izvirzīti.

Nupat presē publicēta virkne paziņojumu par vairākiem konkursiem (finansētājs — Eiropas Savienība). Vai LNS plāno līdzdalību šajos konkursos un ko šajā ziņā ieteiktu darīt pārējām LNS organizācijām?

Par to LNS prezidenta A.Pavliņa komentārs: «LNS piedalīsies visos iespējamajos, mūsu darbībai atbilstošos projektu konkursos. Faktiski šis darbs noris nepārtraukti. Sekojam ne tikai Eiropas Savienības, bet arī citu finansētāju piedāvājumiem, un saskaņā ar tiem iesniedzam savus projektus.

Visiem jāpiedalās šajā lietā — jānāk ar savām idejām, priekšlikumiem: ko katra biedrība, iestāde iecerējusi paveikt. Nevienam nav liegts gatavot arī savus projektus, protams, iepriekš gan to saskaņojot ar LNS valdi, lai neiznākt tā, ka vienlaicīgi uz vienu konkursu parādās vairāki LNS projekti, ja saskaņā ar noteikumiem iesniegt var tikai vienu.»

pieteikties paši. Dalības maksa pēc 1. maija — 350 un 70 eiro (pavadonim). Taču jādomā arī par viesnīcu un ceļu. Tas pēdējais gan šajā gadījumā tāds nieks vien ir, jo Helsinki taču neatrodas tālu. Un būtu labi šādu iespēju nelaist garām.

Sīkāka informācija:

www.ifhoh-helsinki2004.org/index_en.php

Tos, kurus interesē citas vārdzirdīgo problēmas, var iemest aci arī šajā mājaslapā:

www.hearinglossweb.com/res/hlorg/ifhoh.htm

Mīļi sveicam

Gadi aizrit cits pēc cita. Nu jau to sakrājies krietni daudz. Bet neskursim — tie dod mums Dzīvi ar visiem priekiem un bēdām, sasniegumiem un zaudējumiem. Nāks nākamie gadi — katrs ar savu skaistumu un pārdzīvojamu. Mums mūžā dotas kādi 25 miljoni minūtes. Nenobārstīsim tās velti un katru izdzīvosim līdz galam!

☛ *Sāpe izsāp sāpēdama,*

Dzīve aiziet vizēdama. J.Jaunsudrabiņš

☛ *Radi un dzīvo ar mieru savā dvēselē un mājā. Šivananda*

☛ *Mīli savu Dzīvi un sevi tādu, kāds esi. Cieni un vērtē sevi augstu. D.Čopra*

☛ *Arī grūtībās pasmaidī un dāvā cerību tiem, kam tā nepieciešama. KS*

80

6. VI JĀNIS KRĀMENS, Liepājas biedrība
22. VI JĀNIS ROMANOVSKIS, Rēzeknes

70

18. VI JĀNIS URKA, Rēzeknes
24. VI EDMUNDS LENCIS, Rīgas
29. VI PĒTERIS OZOLS, Smiltēnes

65

5. VI ELMĀRS MIKELSONS, Rīgas
29. VI ALLA MAHORTOVA, Rīgas

60

17. VI INTA ŠIMKUS, Rīgas
22. VI LAIMONIS PAULĒNS, Rīgas

55

12. VI DMITRIJS SERGIJENKO, Rīgas
29. VI VALENTĪNA BĒRZIŅA, Ventspils

50

19. VI TAMĀRA SAVEIKA, Rīgas
24. VI LIGITA GURKĒVIČA, Rīgas biedrība

Īpašais sveiciens

☛ **ALMAI KRISTOFOROVAI**

Gars top bagāts no tā, ko saņem,
Bet sirds top bagāta,
vien sevi atdodot.

Sirsnīgi sveicam skaistajā
jubilejā! Novēlam stipru
veselību, daudz spēka un
izturības.

Sveicienus sūta J. Lukīna ar ģimeni

IZIRĒJU izolētu istabu ar visām ērtībām,
tuvu centram. Kārtīga saimniece meklē
kārtīgu irnieku — zvaniet: 7621526.
Gena pēc vienošanās: 40 — 45 Ls

Galvenā redaktore ILZE KOPMANE. Datormāks: BRIGITA ALDERSONE

«Cels tevi tikai mila. Naidis
un tukšums sirdi gremdēs»
Rainis

Nākamais numurs 31. maijā

Pasaules vārdzirdīgo kongress

Baiba Bicēna

Šovasar no 4. līdz 9. jūlijam Helsinkos, kongresu piliī Finlandiā notiks Pasaules Vārdzirdīgo kongress (IFHOH 7th World Congress). Acimredzot speciāli organizēta vārdzirdīgo pieaugušo cilvēku delegācija no Latvijas uz turieni nebrauks. Taču vēl nav par vēlu, un tie, kuri var atļauties individuālu braucienu, var